

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.12.2020 § 120

§ 120

Espoonlahden terveysaseman tarveselvitys

Valmistelijat / lisätiedot:
Jaakovlew-Markus Elina
Lithovius Sirpa
Nikulainen Riikka
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Terveyspalvelujen johtaja Svahn Sanna

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy Espoonlahden terveysaseman peruskorjauksen tarveselvityksen liitteen mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoonlahden pääterveysasemalla tapahtui pääsiäisenä 2020 vesivahinko, jonka seurauksena pääosa terveysasemakiinteistöstä on käyttökiellossa ja toiminnoista väistötiloissa. Tarve pääterveysaseman peruskorjaamiselle on tarveselvityksen perusteella ilmeinen: pääterveysasematasoisen toimipisteen käyttökiellosta seuraa Suur-Espoonlahden terveysasemapalvelujen tuotannon vajetta, jota ei pystytä täysimääräisesti ja kestävästi korvaamaan muilla palvelutuotannon järjestämiskäytännöillä.

Tarveselvityksessä esitetään Espoonlahden pääterveysaseman peruskorjaamista Espoon tulevaisuuden sote-keskuskonseptin mukaiseksi. Espoon sote-keskuskonsepti on modulaarinen, eli palvelukokonaisuuksista koostuva, jotta sitä voidaan käytännössä soveltaa erilaisiin toimintaympäristöihin. Espoon konsepti pohjautuu hallituksen ja STM:n tulevaisuuden sote-keskusohjelmaan ja sen tavoitteisiin, Espoon strategiaan ja sen mukaisiin tavoitteisiin, valmistelussa oleviin Espoon sote-palvelujen järjestämisen linjauksiin ja on mallinnettu sosiaali- ja terveystoimialan poikkihallinnollisena, asiakkaita ja henkilöstöä osallistavan työn tuloksena huomioiden Länsi-Uudenmaan yhteinen sote-keskusvalmistelu.

Terveysaseman peruskorjaaminen sote-keskuskonseptin mukaiseksi tarkoittaa käytännössä sitä, että nykyinen kiinteistö saneerataan toimipisteeksi terveysasemapalvelujen ympärille rakentuvalle integroitujen ja monipuolisten palvelujen kokonaisuudelle. Suhteessa aikaisempaan

toimintaan toimipisteessä vahvistetaan terveysasemapalveluihin läheisimmin kytkeytyvien palvelujen läsnäoloa ja yhteistyötä. Toimipisteen palveluvalikoima ja resursointi tarkennetaan hankesuunnitteluvaiheessa, mutta konseptin mukaisesti toimipiste tarjoaisi espoolaisille terveysasemapalvelujen lisäksi soveltuen mielenterveys- ja päihdepalveluja, fysioterapiapalveluja, aikuissosiaalityön palveluja, vanhusväestön neuvontaa ja palveluohjausta sekä suun terveydenhuollon palveluja.

Valmisteilla olevassa investointiohjelmassa vuosille 2021–2030 Espoonlahden terveysaseman peruskorjaukseen on varattu 11,6 M€.

Tarveselvitys on rajattu koskemaan terveysasemakiinteistöä. Näin ollen sote-keskuskokonaisuuden laajempi tarkastelu Suur-Espoonlahden alueella tai terveysasemakiinteistön naapurissa olevan hoivakiinteistön tarkastelu eivät kuulu osaksi tätä tarveselvitystä. Mahdolliset vaikutukset ja muutokset alueen palveluverkkoon arvioidaan myöhemmässä vaiheessa sote-keskusvalmistelun, valmistelussa olevien Espoon sote-palvelujen järjestämisen linjausten ja hankesuunnittelun edetessä.

1. Espoonlahden terveysaseman peruskorjaustarve

Espoonlahden terveysasemalla tapahtui pääsiäisenä 2020 vesivahinko, minkä vuoksi pääosa terveysaseman toiminnasta jouduttiin siirtämään muihin Espoon toimipisteisiin. Espoonlahden pääterveysaseman poistuminen käytöstä aiheuttaa palvelutuotannon vajetta suuralueen terveysterveystarjontaan. Vesivahingon myötä Espoonlahden terveysaseman peruskorjausta on tarve aikaistaa. Samalla peruskorjaus luo mahdollisuuden arvioida toimipisteen käyttötarkoitusta ja kehittää sen toimintakonseptia sekä palveluvalikoimaa vastaamaan entistä paremmin tulevaisuuden tarpeisiin Espoon strategian ja kansallisen sote-keskusohjelman mukaisesti.

Espoonlahden terveysaseman peruskorjaaminen ja palvelutuotannon muuttaminen vastaamaan tulevaisuuden sote-keskuskonseptia edellyttää tilojen uudistamista toimintamallia tukevaksi. Peruskorjaushankkeessa rakennuksen käyttötarkoitus ei muutu, mutta toiminta järjestetään tiloihin uudella tavalla ja samalla parannetaan tilatehokkuutta. Toimitilojen tarkemmat kehittämistarpeet tarkentuvat osana mahdollista hankesuunnittelua toiminnallisen suunnittelun perusteella.

Huomattakoon, että Espoonlahden terveysasemakiinteistö on ikäänsä nähden arvioituna suhteellisen hyvässä kunnossa, minkä vuoksi ensisijainen vaihtoehto on terveysaseman peruskorjaaminen purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan. Laajan peruskorjauksen yhteydessä on perusteltua toteuttaa mukaiset toiminnalliset muutostarpeet, jotka mahdollistavat toiminnan kehittämisen suunnitellulla tavalla. Nämä muutostarpeet edellyttävät kevyiden väliseinien, pintarakenteiden ja kiintokalusteiden suhteellisen laaja-alaista uusimista sekä ikänsä puolesta että toiminnallisista syistä. Alustavien arvioiden perusteella kiinteistön kantavat rakenteet ja palo-osastoinnit voidaan kuitenkin pääosin säilyttää.

2. Espoonlahden nykyisen (ennen vesivahinkoa) terveysaseman palvelukokonaisuus

Espoonlahden terveysasema on yksi Espoon palveluverkon mukaisesta 5:stä pääterveysasemasta ja se palvelee noin 36 000 asukkaan väestöä. Suhteessa tulevaan sotekeskus-konseptin mukaiseen palvelutuotantoon

nykyinen palvelutuotanto tulee syvenemään perustason sosiaali- ja terveyspalvelujen tiiviillä yhteistyöllä, minkä lisäksi asiakas saa palvelut yhdestä paikasta ja palvelutarve pyritään ratkaisemaan ensimmäisen yhteenoton yhteydessä ja tarvittaessa ohjaamaan oikealle asiantuntijalle.

Pääterveysaseman nykyinen (ennen vesivahinkoa) palveluvalikoima:

- **Hoitaja- ja lääkärivastaanottopalveluita** tarjotaan Espoonlahden terveysasemalla arkisin virka-aikaan. Vastaanottopalvelut kattavat kiireellisen sekä kiireettömän hoidon maanantaista perjantaihin kello 8-16. Espoonlahden terveysasemalla henkilöstöä on 50 työntekijää. Hoitaja- ja lääkärivastaanottojen käyntimäärät vuonna 2019 on kuvattu taulukossa 1.
- **Hammashoitola** tarjoaa suun terveyden perushoitoa maanantaista perjantaihin kello 8-15 henkilöstömäärän ollessa 28 ammattilaista.
- **Avokuntoutuksen** palveluista terveysasemalla tarjotaan avofysioterapian vastaanottopalveluja terveysaseman aukioloaikojen mukaisesti. Henkilöstömäärä avofysioterapiapalveluissa on yhteensä kuusi (6) työntekijää.
- **Mielenterveys- ja päihdepalveluiden** (MTP-palvelut) aikuisten vastaanottotoimintaa tuotetaan Espoonlahden terveysaseman toimitiloissa terveysaseman aukioloaikojen mukaisesti. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstömäärä on kolme (3) henkilöä.
- **Aikuissosiaalityön sosiaaliohjausta** tarjotaan Suur-Espoonlahdessa terveysasemille jalkautuvana palveluna. Sosiaaliohjaaja on jalkautunut Espoonlahden terveysasemalle n. puoleksi päiväksi kerran viikossa.
- **Laboratoriopalvelut** HUSLAB toimesta terveysaseman aukioloaikoina

Taulukko 1 Espoonlahden terveysaseman palveluvalikoima ja volyymit ennen vesivahinkoa.

Palvelu	Käynnit 2019
Hoitaja- ja lääkärivastaanotto	62 129
Suun terveydenhuolto (STH)	30 603
Avokuntoutus: fysioterapia	6 500
Mielenterveys- ja päihdepalvelut (MTP)	1 715
Aikuissosiaalityö	200 (arvio)
Laboratoriopalvelut, näytteenotto (HUSLAB)	-

3. Tavoitteena peruskorjata Espoonlahden terveysasemakiinteistö sote-keskuskonseptin mukaiseksi

Peruskorjauksen tavoitteena on saneerata Espoonlahden terveysasemakiinteistö Espoon tulevaisuuden sote-keskuskonseptin mukaiseksi.

Espoon sote-keskuskonsepti pohjautuu hallituksen ja STM:n tulevaisuuden sote-keskusohjelmaan ja sen tavoitteisiin, Espoon strategiaan ja sen mukaisiin tavoitteisiin, valmistelussa oleviin Espoon sote-palvelujen järjestämisen linjauksiin ja on mallinnettu sosiaali- ja terveystoimialan poikkihallinnollisena, asiakkaita ja henkilöstöä osallistavan työn tuloksena huomioiden Länsi-Uudenmaan yhteinen sote-keskusvalmistelu.

Sote-keskuskonseptin tulee olla joustavasti sovellettavissa erilaisiin toimintaympäristöihin ja vastata tulevaisuuden toimintaympäristön

edellytyksiin, kuten kasvavaan ja muuttuvaan sote-palvelujen kysyntään väestön kasvun, ikääntymisen ja vieraskielisen väestömäärän kasvun seurauksena.

Sote-keskuksen tulee toteuttaa sen viisi ydintavoitetta: 1) palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen 2) toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ennaltaehkäisyyn ja ennakoiwaan työhön 3) palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen 4) palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen 5) kustannusten nousun hillitseminen.

Espoon tulevaisuuden sote-keskuskonseptin pääkeinot tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

- **Vahva ensi linja:** Ratkaisee asiakkaan tarpeen heti ensi kontaktissa tai ohjaa asiakkaan eteenpäin oikealle tai oikeille ammattilaisille heti ensi kontaktin perusteella puhelimesta, digitaalisissa kanavissa tai fyysisissä neuvontapisteissä
- **Yhteensovitettu palvelukokonaisuus:** Yhteensovittaa asiakasryhmien tarvitsemat palvelut kokonaisuuksiksi ja luo ammattilaisille edellytykset ja työkalut onnistua asiakkaiden tarpeisiin vastaamisessa
- **Digitaalinen ja liikkuva:** Tuo oma ehtoisen asioinnin ja monimuotoiset palvelut helposti saataville niin digitaalisissa kanavissa kuin liikkuvina palvelukokonaisuuksina
- **Kirkkaat ydinprosessit:** Yhtenäistää ja ottaa käyttöön kustannusvaikuttavat ja laadukkaat asiakastyön prosessit kuten esimerkiksi paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat, ennaltaehkäisy, ESH-rajapinta ja toiminnan tehokkuus
- **Verkostoyhteistyön kumppani:** Hakee asiakkaan tarpeisiin ratkaisuja ja yhteistyömalleja monitoimijaverkostossa lukuisten soten ulkopuolisten toimijoiden kanssa ja myös soten sisäisessä verkostossa

4. Sote-keskuskonseptin mukainen palvelutuotanto Espoonlahden terveysasemakiinteistössä

Espoonlahden terveysaseman peruskorjaaminen sote-keskuskonseptin mukaiseksi tarkoittaa sitä, että nykyinen kiinteistö saneerataan toimipisteeksi terveysasemapalvelujen ympärille rakentuvalle integroitujen ja monipuolisten palvelujen kokonaisuudelle. Alla kuvattu alustava ja oheismateriaalissa esitetty, terveysasemapalvelujen ympärille rakentuva palvelukokonaisuus siis sijoitetaan Espoonlahden terveysasemakiinteistöön, joka peruskorjataan toiminnan tarpeita vastaavaksi. Näin terveysasemakiinteistössä toimiva sote-palvelutuotanto laajennetaan osaltaan vastaamaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukonseptia.

Terveysasemakiinteistön sijainti ja tilat tarjoavat erinomaiset edellytykset kaavaillun palvelukonseptin toteuttamiseen. Tilaohjelma on tutkittu tilakaavioin.

Toimipisteen lopullinen palveluvalikoima ja resursointi tarkennetaan hankesuunnitteluvaiheessa, mutta konseptin mukaisesti toimipiste tarjoaisi espoolaisille terveysasemapalvelujen lisäksi soveltuen mielenterveys- ja päihdepalveluja, fysioterapiapalveluja, aikuissosiaalityön palveluja, vanhusväestön neuvontaa ja palveluohjausta sekä suun terveydenhuollon palveluja. Suhteessa aikaisempaan toimintaan toimipisteessä vahvistetaan terveysasemapalveluihin läheisimmin kytkeytyvien palvelujen läsnäoloa ja yhteistyötä.

5. Tavoiteaikataulu

Espoonlahden terveysaseman peruskorjauksen rakennustyöt aloitetaan vuonna 2021 ja käyttöönotto tapahtuu vuoden 2024 alussa:

Tarveselvitys	08/2020 - 12/2020
Hanke- ja toteutussuunnitelma	vuonna 2021
Peruskorjauksen toteutus	vuosina 2022-2023
Peruskorjattujen tilojen käyttöönotto	vuoden 2024 alusta

Peruskorjauksen tarkempi aloitusajankohta vuonna 2022 päätetään hankesuunnitelman yhteydessä vuonna 2021.

6. Kustannukset

Espoonlahden terveysaseman peruskorjauksen kustannusarvio on n. 11,6 milj. €. (varaus 11,7M€)

2019: Käyttökustannukset vuositasolla ovat 5,6 milj. €.

- Henkilöstömenojen osuus käyttökustannuksista on 3,08 milj. €.
- Kokonaisvuokramenot vuositasolla ovat 0,64 milj. €.
- Sisäiset vuokramenot voidaan arvioida peruskorjauskustannusten selvittyä.

Päätöshistoria